

**UCHWAŁA NR LIII/413/2024
RADY MIEJSKIEJ W PASYMIU**

z dnia 02 lutego 2024r.

w sprawie: uchwalenia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pasym na lata 2024-2026.

Działając na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023r., poz. 40 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426, 1429.) Rada Miejska w Pasymiu uchwala, co następuje:

§1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Pasym na lata 2024-2026 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Pasym.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik

do Uchwały Nr LIII/413/2024

Rady Miejskiej w Pasymiu

z dnia 02 lutego 2024r.

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

W GMINIE PASYM

NA LATA 2024-2026

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE

II. ZADANIA GMINY W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

III. ZASADY DZIAŁANIA PROGRAMU

IV. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MAJĄCYCH WPŁYW NA SYTUACJĘ RODZIN.

V. INSTYTUCJE, W KTÓRYCH RODZINA MOŻE OTRZYMAĆ POMOC I WSPARCIE

VI. CELE PROGRAMU

VII. ZAKŁADANE REZULTATY

VIII. REALIZATOR PROGRAMU

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

X. MONITORING

XI. ZAKOŃCZENIE

I WPROWADZENIE

„ Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami „

Program został opracowany w oparciu o założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Głównym celem programu jest szeroko rozumiana pomoc rodzinie wychowującej dziecko. Rodzina jest podstawową komórką społeczną i naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci. Dzieci potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony osób dorosłych. Na osobach dorosłych ciąży obowiązek zapewnienia dzieciom właściwych warunków do opieki i harmonijnego rozwoju. Dziecko ma prawo do wychowywania się w atmosferze szczęścia, miłości, zrozumienia. Dlatego też w programie położono nacisk na pomoc rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, rodzinom dysfunkcyjnym i wieloprotblemowym. Istotnym elementem programu są działania profilaktyczne, integracyjne, aktywizujące, zapobiegające marginalizacji i wykluczeniu społecznemu. Podstawą tych działań jest nie tylko przywrócenie rodzinie zdolności do właściwego wypełniania funkcji rodzicielskich, ale również pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w funkcjonowaniu spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Obowiązek ten jest realizowany w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i policją, instytucjami oświatowymi, służbą zdrowia, organizacjami pozarządowymi, a także kościołem i związkami wyznaniowymi.

Działania ujęte w programie będą realizowane w oparciu o następujące akty prawne :

- 1) Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2023r., poz. 1426 z późn. zm.);
- 2) Ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”(t. j. Dz. U. z 2023r., poz. 1923);
- 3) Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (j. t. Dz. U. z 2023 r. , poz. 901 z późn. zm.) ;
- 4) Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (j. t. Dz. U. z 2021r. poz. 1246);

- 5) Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) ;
- 6) Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku przeciwdziałaniu narkomanii (j. t. Dz. U. z 2023 r. poz. 172).

II ZADANIA GMINY W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy do zadań gminy należy :

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji asystentów rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- 4) finansowanie:
  - a) kosztów szkoleń dla rodzin wspierających,
  - b) podnoszenia kwalifikacji asystentów rodziny,
  - c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające ,
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie,
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

III ZASADY DZIAŁANIA PROGRAMU

W zakresie udzielania pomocy rodzinom oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków dezintegracji rodzin Program oparty jest na zasadzie wzajemnej współpracy i współdziałania odpowiednich służb publicznych, organizacji pozarządowych, kościołów i związków wyznaniowych, a także innych instytucji i środowisk uprawnionych i zobowiązanych

do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z pomaganiem rodzinie.

IV DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MAJĄCYCH WPLYW NA SYTUACJĘ RODZIN.

Gmina Pasy jest jedną z 116 gmin w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie szczycieńskim. Liczba ludności gminy Pasy wyniosła 5225 osób, z czego 50,4 % stanowiły kobiety, a 49,6 % mężczyźni. Struktura ludności gminy przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 17,5 %, osoby w wieku produkcyjnym 62,9 %, a w wieku poprodukcyjnym 19,5%. 5355 mieszkańców, w tym 2679 kobiet i 2676 mężczyzn. Dzieci w wieku od 0 do 18 lat jest 1019. W skład Gminy wchodzi 14 sołectw.

Pomoc i wsparcie w gminie Pasy z pomocy społecznej w 2022 roku uzyskało 516 osób z 516 rodzin co stanowiło niespełna 10% wszystkich mieszkańców gminy. W roku oceny, w stosunku do 2021 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 191 osób. Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 123 osób. W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 160 osób, co oznaczało spadek w stosunku do roku 2021 o 10 osób. W gminie Pasy najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2022 roku było kolejno : długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, wielodzietność, niepełnosprawność, bezrobocie.

Ponadto w gminie Pasy z pomocy obligatorycznej w ramach zasiłku rodzinnego korzysta 112 rodzin, zasiłek pielęgnacyjny pobiera 43 osoby, 13 rodziny pobiera świadczenie pielęgnacyjne z tytułu opieki nad niepełnoprawnym dzieckiem, oraz 22 osoby otrzymały „becikowe”, świadczenie rodzicielskie pobierało 9 rodzin natomiast z pomocy w formie funduszu alimentacyjnego korzystało 26 rodzin.

W 2023 roku wydano 143 Karty Dużej Rodziny.

Problemy, które dotyczą współczesną rodzinę, między innymi bezrobocie, alkoholizm wskazują na potrzebę wsparcia rodzin naturalnych na etapie, gdy problemy się zaczynają. Pozwoli to zapobiec głębokiemu kryzysowi w rodzinie, który może zakończyć się odebraniem dzieci rodzicom biologicznym.

Gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem pieczy zastępczej i umieszczeniu dziecka poza rodziną biologiczną. Z terenu gminy Pasy w pieczy zastępczej przebywa 12 dzieci, z czego 4 dzieci przebywa w Domu Dziecka a 8 dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych i niespokrewnionych.

Do zadań gminy w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy ponoszenie częściowych wydatków związanych z pobytem dziecka w wyżej wymienionych formach pieczy zastępczej tj.:

- 10 % kosztów w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30 % kosztów w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50 % kosztów w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W celu zapobiegania umieszczania dzieci w pieczy zastępczej i wzmacnianiu rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej zachodzi konieczność udzielania wsparcia ze

strony różnych instytucji i organizacji działających na rzecz dziecka i rodziny. Umieszczenie dziecka w różnych formach pieczy zastępczej ma być ostatecznością, po wykorzystaniu przez Gminę wszystkich możliwych i dostępnych form wsparcia rodziny. Opierając się na założeniach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodziny przeżywające trudności w prawidłowym funkcjonowaniu i sprawowaniu należytej opieki nad dziećmi mają możliwość profesjonalnego wsparcia ze strony asystenta rodziny. W latach 2021 -2023 asystent rodziny pracował z 19 rodzinami z terenu Gminy Pasym. Zadaniem asystentów rodziny było kompleksowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Asystent reaguje na sygnały wskazujące na powstawanie w rodzinie problemów związanych z jej prawidłowym funkcjonowaniem. Głównym zadaniem asystenta jest podejmowanie działań zmierzających do niedopuszczenia oddzielenia dzieci od rodziny. Niestety w dwóch przypadkach nie udało się zapobiec odebraniu dzieci przez sąd. Rodzice nie chcieli współpracować z asystentem rodziny. Zagrożone było życie i zdrowie tych dzieci. Niestety rodzice nie wykazali inicjatywy i chęci zmiany swoich zachowań aby odzyskać swoje dzieci.

Podstawową formę wsparcia w kryzysach szkolnych, rówieśniczych i osobistych dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych stanowią świetlice socjoterapeutyczne. Dzieci otoczone opieką terapeutów mają zapewnioną możliwość ich profesjonalnego wsparcia. Na terenie Gminy Pasym funkcjonują dwie świetlice socjoterapeutyczne. Jedna w Szkole Podstawowej w Gromie druga zaś w Pasymiu. Obydwa te przedsięwzięcia finansowane są z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ponadto Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej od 2017r. zatrudnia na umowę zlecenie psychologa, który przyjmuje dwa razy w miesiącu po 10 godzin. Ze wsparcia psychologa mogą skorzystać wszyscy mieszkańcy naszej gminy którzy tego potrzebują. Ta forma wsparcia cieszy się ogromnym zainteresowaniem. Zapewniło to możliwość udzielania profesjonalnej, specjalistycznej pomocy.

V INSTYTUCJE, W KTÓRYCH RODZINA MOŻE OTRZYMAĆ POMOC I WSPARCIE

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów dzieci, młodzieży i rodzin są instytucje i podmioty, które działają w obszarze polityki społecznej, edukacji, służby zdrowia, kultury, bezpieczeństwa publicznego. Są to jednostki samorządowe i organizacje pozarządowe. Do nich należą:

- Urząd Gminy
- Starostwo Powiatowe
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Powiatowy Urząd Pracy
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
- Ośrodek Profilaktyki Uzależnień
- Zespół Interdyscyplinarny
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Komenda Powiatowa Policji

- Prokuratura Rejonowa
- Sąd Rejonowy
- Szpital Powiatowy
- Przychodnie
- Kuratorzy zawodowi i społeczni
- Placówki oświatowe
- Stowarzyszenia, fundacje i organizacje pozarządowe.

VI CELE PROGRAMU

Cele Programu wynikają z założeń i celów zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2020-2027. Jednym z obszarów zawartych w strategii jest: **poprawa funkcjonowania rodzin w gminie Pąsów** poprzez:

1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego.
2. Wspieranie funkcji opiekuńczo- wychowawczej rodziny.
3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
4. Promocja rodziny i podnoszenie jej wartości.

Ten cel stanowi źródło szczegółowych działań przyjętych do realizacji w niniejszym Programie.

1. Celem głównym Programu jest budowanie zintegrowanego systemu środowiskowego wsparcia rodzin z dziećmi na utrzymaniu przeżywających trudności w prawidłowym funkcjonowaniu i wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Celami szczegółowymi są:

1. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez rodziców biologicznych w rodzinach dysfunkcyjnych oraz zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom.
2. Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.
3. Kontynuacja wsparcia w Centrum Wspierania Rodziny.

Cele szczegółowe	Zadania	Osoba/zespół/ partnerzy /odpowiedzialni za realizację
<p>1. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez rodziców biologicznych w rodzinach dysfunkcyjnych oraz zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom</p>	<p>1. Szczegółowe i wieloaspektowa diagnoza sytuacji rodziny przeżywającej trudności.</p> <p>2. Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla rodziców .</p> <p>3. Kierowania osób uzależnionych na leczenie .</p> <p>4. Włączenie zespołu interdyscyplinarnego w rozwiązywanie problemów przemocy w rodzinie.</p> <p>5. Kształtowanie u rodziców właściwych postaw wychowawczych zgodnych z normami i wartościami społecznymi.</p> <p>6. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej</p> <p>7. Przydzielenie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze asystenta rodziny.</p> <p>8. Opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną .</p> <p>9. Okresowa ocena pracy z rodziną oraz monitoring środowisk objętych wsparciem .</p> <p>10. Nawiązanie współpracy z krewnymi.</p> <p>11. Kierowanie dzieci na wypoczynek letni dzieci (kolonie , obozy) .</p>	<p>- pracownik socjalny; - psycholog.</p> <p>- psycholog; - radca prawny; - terapeuta ds. uzależnień i przeciwdziałania przemocy; - pracownik socjalny.</p> <p>- pracownik socjalny; - GKRPA.</p> <p>- członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego.</p> <p>- pracownik socjalny; - asystent rodziny - psycholog; - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna - szkoły.</p> <p>- pracownik socjalny.</p> <p>- MOPS Pasym; - Sąd Rejonowy w Szczytnie, Wydział Rodzinny i Nieletnich.</p> <p>- asystent rodziny; - pracownik socjalny; - kierownik MGOPS.</p> <p>- asystent rodziny; - pracownik socjalny; - kierownik MGOPS .</p> <p>- asystent rodziny; - pracownik socjalny; - krewni.</p> <p>- MGOPS; - Kuratorium Oświaty ;</p>

	<p>12. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.</p> <p>13. Tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.</p>	<p>GKRPA.</p> <p>- MGOPS.</p> <p>-MGOPS</p>
<p>2. Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.</p>	<p>1. Utrzymywanie osobistych kontaktów rodziców z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej (z wyjątkiem przypadków w których sąd zakazał takich kontaktów)</p> <p>2. Przydzielenie rodzinom asystenta rodziny.</p> <p>3. Współpraca asystenta rodziny i pracownika socjalnego z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej.</p> <p>4. Opracowanie planu pracy z rodziną biologiczną.</p> <p>5. Okresowa ocena pracy z rodziną i sytuacji dziecka.</p> <p>6. Wsparcie finansowe rodzin dostosowane do bieżących potrzeb.</p>	<p>-rodziny biologiczne; -pracownik socjalny; -asystent rodziny; -kurator; -psycholog.</p> <p>- MGOPS ; -Sąd Rejonowy w Szczytnie Wydział Rodzinny i Nieletnich</p> <p>-asystent rodziny; -pracownik socjalny -koordynator rodzinnej pieczy zastępczej.</p> <p>-asystent rodziny; -pracownik socjalny; -opiekunowie pieczy zastępczej; -rodzice biologicznej.</p> <p>-asystent rodziny; -pracownik socjalny; -opiekunowie pieczy zastępczej; -rodzice biologicznej.</p> <p>-MGOPS</p>
<p>3. Kontynuacja wsparcia w Centrum Wspierania Rodziny</p>	<p>1. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami</p> <p>2. Poradnictwo i konsultacje specjalistyczne dla rodzin.</p>	<p>- pracownik socjalny</p> <p>-specjaliści poradnictwa dla rodzin: - prawnik - psycholog - logopeda</p>

	<p>3. Organizowanie dla rodzin spotkań zwanymi „grupami wsparcia” mających na celu wymianę doświadczeń życiowych i wspierania siebie nawzajem</p> <p>4. Organizowanie rodzinom wyjazdów integracyjno- edukacyjnych</p> <p>5. Prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym</p> <p>6. Organizowanie spotkań otwartych ze specjalistami</p> <p>7. Organizowanie dla rodzin Warsztatów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kompetencji rodzicielskich - zaradności życiowej - rozwoju osobistego <p>8. Organizowanie zajęć animacji lokalnej mające na celu budowanie relacji i więzi społecznych oraz aktywizację rodzin</p>	<p>- pracownik socjalny - moderator grupy</p> <p>- pracownik socjalny</p> <p>- socjoterapeuta</p> <p>- pracownik socjalny - specjaliści poradnictwa dla rodzin</p> <p>- pracownik socjalny - specjalista ds. uzależnień i przeciwdziałania przemocy;</p> <p>- pracownik socjalny - animator lokalny</p>
--	--	---

VII ZAKŁADANE REZULTATY

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- Podniesienie poziomu i rozwój profesjonalnych form wsparcia rodziny w środowisku
- Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo -wychowawczymi
- Integracja działań różnych grup społecznych, instytucji, organizacji i zapewnienie kompleksowego wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w rozwiązywaniu własnych problemów życiowych
- Wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka
- Przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w różnych formach pieczy zastępczej
- Reintegracja rodziny naturalnej poprzez umożliwienie powrotu dziecka do rodziny
- Wdrażanie dobrych rozwiązań w obszarze pomocy dziecku i rodzinie

- Integracja społeczności lokalnej i rozwój grup wsparcia i samopomocy,

VIII REALIZATOR PROGRAMU

Program realizowany będzie przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przy ścisłej współpracy z jednostkami samorządowymi zarówno gminnymi jak i powiatowymi, instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodziny.

IX ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Działania zaplanowane w Programie będą finansowane:

- ze środków własnych gminy,
- ze środków pozabudżetowych pozyskiwanych w ramach programów rządowych.

X MONITORING

Monitoring programu będzie prowadzony na bieżąco. Pozwoli na wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Umożliwi:

- rozpoznanie ilościowe rodzin wymagających wsparcia,
- ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację,
- ocenę stopnia zadowolenia członków rodzin z oferowanej pomocy.

Monitoring programu odbywać się będzie na podstawie sporządzonej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zbieranych informacji od podmiotów uczestniczących w realizacji działań ujętych w programie.

XI ZAKOŃCZENIE

Opieka nad dzieckiem i rodziną jest jednym z kierunków działań gminnego systemu pomocy społecznej. Skuteczna pomoc dzieciom pozbawionym opieki oraz rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej wymaga skoordynowanych działań różnych instytucji zajmujących się rodziną.

Gminny program wspierania rodziny wyznacza kierunki działań i zakłada kontynuację działań uznanych za potrzebne i właściwe dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rodziny w środowisku.

Program ma charakter otwarty, będzie aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb i posiadanych możliwości. Dzięki ścisłej współpracy instytucji i podmiotów odpowiedzialnych za rozwiązywanie problemów społecznych w Gminie rodzina przeżywająca trudne sytuacje życiowe będzie miała możliwość otrzymania wsparcia w pełnym zakresie.